

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi valtionosuutta saavista musiikkioppilaitoksista

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksen tarkoituksena on saattaa musiikkioppilaitoslainsäädäntö vastaamaan alalla tapahtunutta kehitystä. Koska syntyneet uudistustarpeet koskevat useita eri osa-alueita, kuten esimerkiksi valtionosuuksien maksatusta, kelpoisuusehtoja, hallinnon järjestämistä ja keskiasteen ammatillisen koulutuksen järjestämistä, on osoittautunut tarkoituksenmukaiseksi uudistaa musiikkioppilaitoslainsäädäntö kokonaisuudessaan. Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki valtionosuutta saavista musiikkioppilaitoksista, jolla kumottaisiin vuonna 1969 voimaan tullut laki musiikkioppilaitosten valtionavustuksesta.

Musiikkioppilaitosverkosto on nykyisen lain voimassaoloaikana ratkaisevasti laajentunut. Musiikin perusopetusta antavien musiikkikoulujen ja -opistojen lukumäärä on moninkertaistunut. Musiikin ammattiopetusta annetaan yhdeksässä konservatoriossa ja kokeiluluontoisesti kahdessa musiikkiopistossa. Konservatorioissa annettava ammatillinen koulutus on järjestetty valtioneuvoston 3 päivänä huhtikuuta 1986 tekemän päätöksen mukaan 1 päivästä elokuuta 1986 lukien keskiasteen koulutuksen kehittämiseksi annetun lain periaatteita noudattaen. Tätä koskevat säännökset on otettu lakiehdotukseen. Samalla ehdo-

tetaan, että tanssin keskiasteen ammatillista koulutusta voitaisiin antaa konservatoriossa.

Korkein hallinto-oikeus on päätöksessään vuodelta 1982 todennut musiikkioppilaitoslainsäädännön eräiden säännösten olevan ristiriidassa kunnallislain eräiden säännösten kanssa. Ne ehdotetaan lakiehdotuksessa muutettaviksi.

Lakiehdotuksessa sidotaan musiikkioppilaitosten valtionosuussäännökset aikaisempaa selvemmin kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annettuun lakiin, jota sovellettaisiin kaikkiin kunnallisiin ja soveltuvin osin myös yksityisiin musiikkioppilaitoksiin.

Koska kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen valtionosuusjärjestelmien kokonaisuudistus on vireillä, lakiehdotuksessa ei ole ehdotettu tehtäväksi olennaisia muutoksia valtionosuuden määrään ja määräytymisperusteisiin. Ehdotuksen mukaan musiikin perusopetusta antavien oppilaitosten valtionosuusprosentti määrättäisiin nykyisen käytännön mukaisesti 45 prosentiksi ja ammattiopetusta antavien oppilaitosten 55 prosentiksi.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivästä elokuuta 1987. Valtionosuuden osalta uusia säännöksiä sovellettaisiin vuoden 1988 alusta.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne

1.1. Kehitys vuodesta 1969

Voimassa oleva musiikkioppilaitoksia koskeva lainsäädäntö on peräisin vuodelta 1968 (musiik-

kioppilaitosten valtionavustuksesta annettu laki; 147/68). Lakiin on tehty myöhemmin eräitä, lähinnä kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetusta laista (35/73), jäljempänä valtionosuuslaki, johtuvia muutoksia. Niinkään vuodelta 1968 oleva musiikkioppilai-

tosten valtionavustuksesta annettu asetus (206/68) on korvattu uudella samannimisellä asetuksella (486/77).

Lain tullessa voimaan maassamme oli 46 musiikkioppilaitosta, joista yhdeksän otettiin laki-

Lakisääteistä valtionavustusta saavat musiikkioppilaitokset .....
 — niissä oppilaita .....
 Harkinnanvaraista valtionavustusta saavat musiikkioppilaitokset .....
 — niissä oppilaita .....

Näiden lisäksi tällä hetkellä toimii lähes kaksikymmentä musiikkioppilaitosta, jotka eivät saa toimintaansa valtion tukea.

Lakisääteistä valtionavustusta saavat musiikkioppilaitokset ovat musiikkikouluja, musiikkiopistoja ja konservatorioita. Samassa oppilaitoksessa voi toimia useita näistä oppilaitosmuodoista, minkä lisäksi musiikkioppilaitoksessa voi toimia musiikkileikkikoulu ja aikuisosasto.

Työvuonna 1984—85 oppilasjakautuma oli oppilaitosmuodon mukaan seuraava:

	oppilaita	%
musiikkileikkikoulu	6 705	19,1
musiikkikoulu	14 696	56,0
musiikkiopisto	1 445	5,7
aikuisosasto	2 567	10,1
konservatorio	686	2,1
muut	1 725	7,0
ytteensä	27 824	100,0

1.2. Määrällisen kehityksen ongelmat

Vuoden 1968 musiikkioppilaitoslakia säädettäessä asetettiin tavoitteeksi, että laissa säädetyt ehdot täyttävät musiikkioppilaitokset saataisiin lakisääteisen valtionosuuden piiriin. Valtionosuutta saavien musiikkioppilaitosten määrä onkin kasvanut, ja samaan aikaan on myös koko oppilaitosmäärä kasvanut. Lakisääteistämiskehitys oli nopeinta 1970-luvun alkupuolella ja on siitä hidastunut. Työvuonna 1981—82 lakisääteistettiin kaksi musiikkioppilaitosta, työvuonna 1982—83 yksi, työvuonna 1983—84 ei yhtään ja työvuonna 1984—85 jälleen yksi.

Lain tarkoituksen toteuttaminen on näin jäänyt kesken. Harkinnanvaraista valtionavustusta saavat musiikkioppilaitokset ovat laajentaneet ja

sääteisen valtionavustuksen piiriin. Voimassa olevan lainsäädännön aikana musiikkioppilaitostoinnassa on tapahtunut suuria muutoksia. Leimallisin piirre on toiminnan huomattava laajeneminen. Tätä kehitystä kuvaa seuraava taulukko:

1969—70	1972—73	1977—78	1984—85
9	20	24	41
4 500	9 119	14 084	27 824
33	38	51	56
7 000	9 570	15 975	14 707

kehittäneet toimintaansa. Tämän lisäksi on vuosittain useita uusia oppilaitoksia aloittanut toimintansa. Suuri osa harkinnanvaraista valtionavustusta saavista oppilaitoksista täyttää lakisääteiseen valtionosuuteen vaadittavat edellytykset. Alueellisesti ne vastaavat laajojen alueiden musiikkioppilaitostoinnasta. Kouluhallitus onkin useina vuosina esittänyt lakisääteistettäväksi ensi vaiheessa seuraavia oppilaitoksia:

Forssan musiikkikoulu, Imatran musiikkikoulu, Kemijärven musiikkikoulu, Keskisen-Uudenmaan musiikkiopisto, Pargas musikskola—Paraisien musiikkikoulu, Pohjois-Helsingin musiikkikoulu, Porvoon seudun musiikkiopisto—Borgånejdens musikinstitut, Valkeakosken musiikkiopisto.

Harkinnanvaraiseen valtionavustukseen osoitetut määrärahat ovat kasvaneet hitaasti. Vuodesta 1984 vuoteen 1985 määräraha nousi vain 200 000 markkaa ja oli yhteensä 3,8 miljoonaa markkaa. Sitä haki yhteensä 64 oppilaitosta. Niissä oli oppilaita työvuonna 1984—85 14 707. Oppilaitosten menot olivat n. 43 miljoonaa markkaa. Valtionavustus kattoi menoista vain noin 9 %.

Tarvetta toiminnan laajentamiseen osoittaa myös se, että valtionosuutta saaviin musiikkioppilaitoksiin pyrkineiden määrä on jatkuvasti kasvanut. Työvuonna 1983—84 oppilaitoksiin pyrki yli 16 000 ja seuraavana työvuotena yli 18 000 henkeä. Oppilaitoksiin otettujen määrä pysyi kuitenkin samana eli noin 7 500:na. Pääsy musiikkioppilaitoksiin onkin vaikeutunut oppilaspaikkojen vähyyden vuoksi. Suuri osa oppilaspaikkaa vaille jäävistä on tullut hyväksytyksi pääsykokeissa. Oppilaitoksilla on myös ollut halua lisätä oppilaspaikkojen määrää, mutta sen on estänyt vuodesta 1974 lähtien määräys opetustuntien rajoittamisesta.

Lisäksi on huomattava, että musiikkia opiskelaan kansalais- ja työväenopistoissa runsaasti. Työvuonna 1980—81 opiskelijoita oli jo liki 80 000. Musiikkia voivat kansalais- ja työväenopistoissa opiskella myös alle 16-vuotiaat, jos kouluhallitus on myöntänyt tähän luvan. Luvassa edellytetään yleensä yhteistyötä läheisen musiikkioppilaitoksen kanssa. Alle 16-vuotiaita musiikin opiskelijoita on noin 35 000. Kansalais- ja työväenopistojen musiikinopetus on tarkoitettu täydentämään musiikkioppilaitosten musiikkikasvatusta nimenomaan aikuisväestölle. Koska lasten ja nuorten opiskelumahdollisuudet musiikkioppilaitoksissa ovat monin paikoin puuttuneet tai opiskelemaan pääsy on vaikeutunut, kansalais- ja työväenopistot ovat joutuneet korvaamaan musiikkioppilaitoksia. Tämä ei kuitenkaan lasten ja nuorten musiikkikasvatuksen kannalta ole yksinomaan hyvä ratkaisu, koska opistojen musiikkiopetuksessa opetus on ryhmäopetusta ja monesti opetus tapahtuu yhdessä aikuisten kanssa. Musiikkikoulujen ja -opistojen opetus taas on yksilöopetusta, mikä on osoittautunut soiton opetuksessa tuloksekkaimmaksi.

1.3. Nykyisen lainsäädännön ongelmat

Esille ovat tulleet myös valtionosuusjärjestelmän puutteet. Voimassa olevan valtionavustuslain mukaan musiikkioppilaitosten valtionosuus voi vaihdella 20 %:sta 60 %:iin. Näin useimpien musiikkioppilaitosten valtionosuusprosentit ovat olleet varsin pienet. Muun rahoituksen oppilaitokset ovat hoitaneet lähinnä kuntien avustuksilla ja oppilasmaksuilla. Valtionosuudet on kuitenkin vuonna 1984 yhtenäistetty niin, että musiikkikoulut ja -opistot saavat valtionosuutta 45 % ja konservatoriot 55 % laissa luetelluista käyttömenoista.

Valtionosuusjärjestelmiin on viime vuosina kiinnitetty huomiota useissa yhteyksissä. Valtionosuus- ja -apujärjestelmät ovat kehittyneet hyvin kirjaviksi oman erityislainsäädäntönsä turvin. Menoperusteisesti laskettavat valtionosuudet ovat vaatineet toimintojen kasvaessa laajojen tilitysten laatimista ja tarkastusviranomaisten puolella taas yksityiskohtaista ja hidasta tilitysten tarkastamistyötä. Tämä on myös useissa tapauksissa aiheuttanut huomattaviakin viivästyksiä valtionosuuksien ja -avustusten loppuerien maksatuksessa. Tästä syystä on useissa yhteyksissä vaadittu valtionosuuksien yksinkertaistamista.

Kansalais- ja työväenopistojen sekä musiikkioppilaitosten valtionosuustyöryhmä (opetusministeriön työryhmien muistioita 1983:41) on muistiossaan ehdottanut valtionosuusjärjestelmän muuttamista ja yksinkertaistamista. Tämä tapahtuisi siirtymällä valtionosuuden määräämisessä laskennallisten perusteiden käyttämiseen. Laskentayksiköksi ehdotettiin opetustuntia. Laskennallisesti valtionosuus olisi ehdotuksen mukaan myönnetty lähes kaikkiin menoihin. Konservatorioiden antamaan ammattiopetukseen olisi myönnetty korkeampi valtionosuus. Lisäksi ehdotettiin muun muassa vuokra-arvomenojen poistamista valtionosuuden piiristä.

Musiikkioppilaitoksia käsiteltiin myös kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen valtionosuusjärjestelmää pohtineen työryhmän ehdotuksessa (opetusministeriön työryhmien muistioita 1984:16). Siinä ehdotettiin laskennallisen valtionosuusjärjestelmän lisäksi kuntien kantokykyluokkaan sidottua kunnallisten kulttuuri- ja vapaa-aikatoimintojen valtionosuuksien yhtenäistämistä. Kunnallistalouden neuvottelukunta taas on esittänyt edellistä laajempaa valtionosuusjärjestelmän kokonaisuudistusta.

Työryhmien ehdotuksiin ovat kunnalliset keskusjärjestöt liittäneet eriävät mielipiteensä. Ehdotukset eivät ole esitettyssä muodossa edenneet, ja muun muassa kansalais- ja työväenopistojen valtionapulakia on työvuoden 1985—86 alusta uudistettu osauudistuksin puuttumatta valtionosuusjärjestelmään.

Musiikkioppilaitosten puolella on lisäksi valtionosuusprosentteissa ollut liukuma aiheuttanut epäoikeudenmukaisuutta yksityisten oppilaitosten eräistä valtion varoista suoritettavista eläkeistä annetun lain (382/69) mukaisissa eläkevakuutusmaksuissa. Oppilaitosten omarahoitussuuden suuruus on nostanut eläkekustannussuuden huomattavan suureksi. Eräissä tapauksissa maksujen osuus on noussut lähes laitokselle tulevan valtionosuuden suuruiseksi.

1.4. Musiikin ammatillinen koulutus

Voimassa olevan lainsäädännön mukaan konservatoriossa voidaan antaa ammatillista koulutusta. Koulutuksessa on vuosittain vajaat 600 opiskelijaa, jotka valmistuvat musiikkioppilaitoksen opettajan ja orkesterimuusikon ammatteihin. Lisäksi kahdessa konservatoriossa koulutetaan keikeluontoisesti kirkon alimman asteen kanto-

reita. Konservatoriot antavat myös sotilassoittajille musiikkikoulutusta.

Musiikkioppilaitostoiminta on kouluhallituksen alaista toimintaa. Keskiasteen koulutuksen kehittämiseksi annettu laki (474/78) ei koske musiikin ammatillista koulutusta, koska sen piiriin luetaan vain ammattikasvatustahallituksen alainen ammatillinen koulutus. Sanotun lain perusteluiden mukaan tulee kuitenkin kouluhallituksen alainen koulutus järjestää samoja periaatteita noudattavaksi. Tämän johdosta kouluhallitus on laatinut esityksen alaisensa ammatillisen koulutuksen kehittämissuunnitelmaksi vuosille 1986—88. Valtioneuvosto hyväksyi kehittämissuunnitelman 3 päivänä huhtikuuta 1986.

Musiikin ammatillinen koulutus käynnistyi 1 päivänä elokuuta 1986. Koulutus järjestetään erillisinä opintolinjoina, joita ovat musiikkioppilaitoksen opettajan, muusikon, musiikin alkuopettajan, pop- ja jazzmusiikin opettajan, pop- ja jazzmuusikon, viihdemusiikin, musiikinohjaajan, kanttorin ja ruotsinkielisen opetuksen opintolinjat.

Keskiasteen koulutusjärjestelmään siirtymisen yhteydessä aloituspaikkojen lukumäärää lisätään tuntuvasti. Tämä johtuu alalla vallitsevasta suuresta työvoimakysynnästä. Musiikkioppilaitosten opettajapula on vallitseva kaikkialla maassa. Samoin kansalais- ja työväenopistoissa on runsaasti täyttämättömiä vakansseja. Perustettavalta musiikinohjaajan opintolinjalta valmistuvat tulisivat saamaan kelpoisuuden näihin virkoihin ja toimiin.

Musiikin alkuopettajien koulutus aloitetaan keskiasteella. Koulutussisältöä laajennetaan siten, että koulutuksen saaneet voivat toimia myös varhaisvaiheen soitin- ja musiikin teorian opettajina. Tällöin oppilaitoksissa löytyy riittävästi opetustunteja virkojen perustamiseksi.

Afro-amerikkalaisen musiikin alue tulee myös ammatillisen koulutuksen piiriin. Koulutusta annetaan laajamittaisesti vain Oulunkylän Pop-jazz musiikkiopistossa, jolle vahvistettiin konservatorion työohjelma 23 päivänä heinäkuuta 1986.

Ruotsinkielistä koulutusta ei sen alkuvaiheessa jaeta opintolinjoihin koulutettavien vähäisen lukumäärän vuoksi. Koulutus on alkanut kokeilu-olueisesta Pietarsaareissa 1 päivänä elokuuta 1985.

Orkesterimusikkokoulutuskokeilua on vuodesta 1983 lähtien toteutettu Keski-Pohjanmaan musiikkiopistossa ja Joensuun musiikkiopistossa.

Musiikin ammatillisen koulutuksen aloituspaikkojen määräksi on vahvistettu 305 aloitus-

paikkaa vuodessa. Opetusministeriön alainen toimikunta laatii opetussuunnitelmat kaikkia yhdeksää opintolinjaa varten. Uudet opintolinjat käynnistyivät asteittain 1 päivästä elokuuta 1986 lukien.

Lakiehdotuksen mukaan musiikkioppilaitostoiminta jaetaan sisällöllisesti kahteen ryhmään: perus- ja ammattiopetukseen. Musiikkioppilaitoksissa annettavasta ammatillisesta koulutuksesta tulee siten osa valtakunnallista keskiasteen ammatillista koulutusjärjestelmää. Musiikin ammatillisen koulutustarpeen arviointi, volyymin ja resurssien säätely tulee siten valtiovallan tehtäväksi.

Ammatillisten oppilaitosten rahoituksesta annetussa laissa (494/83) säädetään ammattikasvatustahallituksen alaisena toimivien oppilaitosten valtionosuuksista ja oppilaan kotikunnan maksuosuuksista. Ammatillisten oppilaitosten oppilaiden opintososiaalisista eduista on annettu erillinen laki (498/83). Säännökset eivät koske musiikin ammatillista koulutusta.

Lakiehdotukseen ei ole otettu säännöksiä oppilaan kotikunnan maksuosuuksien määräämisestä eikä opintososiaalisten kysymysten järjestämisestä, koska ne on järjestettävä kaikkea kouluhallituksen alaista ammatillista koulutusta koskevana yhdenmukaisena ratkaisuna.

1.5. Opettajien kelpoisuudet

Lainsäädännön uudistamiseen ovat antaneet aiheita myös opettajien kelpoisuusehdoissa toteutetut puutteet. Sibeliuksen Akatemian tutkinnon uudistus tuli voimaan 1 päivänä elokuuta 1980. Tuolloin muuttuivat sekä tutkintojen nimikkeet että sisällöt. Toisaalta vanha tutkintojärjestelmä on nykyisten säännösten mukaan voimassa vuoden 1987 loppuun. Musiikin ammatillisessa koulutuksessa perustetaan opintolinjoja, joita voimassa oleva asetus ei tunne.

Kelpoisuusehdoissa on otettu huomioon sekä Sibeliuksen Akatemian tutkinnon uudistus että musiikin ammatillisen koulutuksen järjestäminen.

Sibeliuksen Akatemian vanha tutkintojärjestelmä ja uusi tutkintojärjestelmä ovat rinnakkaisesti voimassa kelpoisuussäännöksiä uudistettaessa. Tästä syystä myös vanhat tutkintonimikkeet on sisällytetty kelpoisuusehtoihin. Tämä helpottaa myös asetuksen soveltamista, koska uusien ja vanhojen tutkintonimikkeiden keskinäinen vertailu on hankalaa.

Konservatoriossa tapahtuva musiikin ammatillinen koulutus alkaa syyslukukaudella 1986. Opetus järjestetään opintolinjakohtaiseksi. Eri opintolinjojen tuottamat kelpoisuudet on otettu huomioon asetuksedotuksessa.

Musiikkioppilaitosten opettajien virat ja toimet ovat: rehtori, apulaisrehtori, yliopettaja, lehtori, opettaja ja säestäjä. Näistä yliopettajan virkoja tai toimia voi olla ainoastaan konservatorioissa.

Voimassa olevan asetuksen mukaan ei ole mahdollista perustaa lehtorin virkoja tai toimia musiikkikouluihin. Tämä on estänyt korkeakoulututkimuksen suorittaneen opettajakunnan hakeutumista opettajiksi sellaisille paikkakunnille, joissa on ainoastaan musiikkikoulu. Uusissa säännöksissä tämä epäkohta on korjattu.

Konservatorion jatkotutkiminto on tähän asti tuottanut kelpoisuuden vain opetusministeriön kelpoisuudentoteamismenettelyn kautta. Nyt tutkiminto ehdotetaan sisällytettäväksi kelpoisuusehtoihin. Se antaa kelpoisuuden ylempään palkkausluokan opettajan virkoihin tai toimiin.

Musiikin ammatillisten opintolinjojen perustamisen jälkeen jatketaan vanhamuotoista musiikkikoulun opettajien valmistusta enää siihen asti, kunnes opettajapula on väistymässä. Näin ollen musiikkikoulun opettajan nimike ei esiinny kelpoisuusehdoissa. Musiikin alkuopettajan valmistus organisoidaan konservatorioissa järjestettävässä ammatillisessa koulutuksessa. Opintolinja antaa pätevyyden toimia paitsi musiikkileikkikouluryhmien opettajana myös instrumenttiopintoja aloittelevien lasten soitonopettajana.

Asetusehdotuksen mukaan henkilö, joka on uuden asetuksen voimaan tullessa ollut nimitettynä musiikkioppilaitoksen virkaan tai toimeen, säilyttää kelpoisuutensa ja voi tulla nimitetyksi toiseen vastaavaan virkaan tai toimeen. Tästä aiheutuu ongelmia niille henkilöille, joilla on musiikkikoulun ja musiikkileikkikoulun opettajien kelpoisuus mutta jotka eivät siirtymähetkellä ole musiikkioppilaitoksen virassa tai toimessa. Sama koskee tuntiopettajina musiikkioppilaitoksissa toimivia. Opetusministeriö antaa asetuksen antamisen jälkeen näiden henkilöiden kelpoisuuksia koskevan sovellutusohjeen.

Koululaitoksessa on ollut pitkään noin 200 musiikinopettajan virkaa täyttämättä. Syynä koulujen musiikinopettajapulaan on koulujen työskentelyolosuhteiden lisäksi pidetty sitä, että peruskoulujen ja lukioiden musiikinopettajiksi koulutetut opettajat ovat hakeutuneet työskentelemään musiikkioppilaitoksissa. Voimassa olevat kelpoisuusehdot ovat tässä suhteessa olleet niin

väljät, että siirtyminen peruskoulun musiikinopettajasta musiikinoppilaitoksen opettajaksi on ollut helppoa, vaikka opetustehtävät poikkeavat suuresti toisistaan.

Samat vaikeudet kuin koululaitoksen piirissä on myös koettu Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa. Noin sata kirkkomusiikon virkaa on täyttämättä, koska useat alalle koulutetut henkilöt ovat hakeutuneet musiikkioppilaitoksiin.

Uusissa kelpoisuusehdoissa on lähdetty siitä, että Sibelius-Akatemian solistisesta koulutusohjelmasta ja sävellyksen ja musiikinteorian koulutusohjelmasta sekä konservatorioista valmistuvat musiikkioppilaitosten opettajat. Sibelius-Akatemian musiikkikasvatuksen koulutusohjelmasta ja kirkkomusiikin koulutusohjelmasta valmistuvat saavat kelpoisuuden ensisijaisesti oman alansa tehtäviin. Ei ole tarkoituksenmukaista, että edellä mainituissa koulutuksissa kelpoisuuden saavuttaneet siirtyvät musiikkioppilaitoksiin ja koululaitoksessa ja kirkossa virat jäävät täyttämättä.

Voimassa olevan asetuksen mukaan henkilö, jolla on musiikin aineenopettajan kelpoisuus, saa musiikkioppilaitoksen opettajan kelpoisuuden täydentämällä tutkintoon kuuluneita instrumentti- ja pedagogisia opintojaan.

Asetusehdotuksen mukaan edellä mainittujen täydentävien opintojen laajuutta on lisätty. Näin siirtyminen koululaitoksen ja kirkon viroista musiikkioppilaitoksiin vähenee.

Opetusministeriö voi edelleenkin päätöksellään todeta kelpoiseksi opettajan virkaan tai toimeen henkilön, joka muulla tavoin kuin kelpoisuusehtojen edellyttämän tutkinnon suorittamalla on osoittanut, että hänellä on opetustehtävään vaadittava taiteellinen, musiikkitieteellinen ja pedagoginen pätevyys.

Suuri osa kelpoisuudentoteamishakemuksia jättäneistä on ulkomaisten kansalaisia. Koska etenkin lasten musiikinopetuksessa ja yleisten oppiaineiden opetuksessa opetus on välttämätöntä saada äidinkielellä, hakijan on kelpoisuuden toteamisen yhteydessä osoitettava riittävää suomen tai ruotsin kielen taitoa.

Opettajien kelpoisuuksia koskevassa asetuksen siirtymäsäännöksessä on lähdetty nykyisen asetuksen kaltaisesta menettelystä, jonka mukaan edellytetään taiteellisten opintojen lisäksi pedagogisia opintoja niiltä, jotka toimivat tai aikovat toimia musiikkioppilaitosten opetustehtävissä. Näin ei ollut vuoden 1968 asetuksen mukaan. Ehdotetun kaltainen siirtymäsäännös aiheuttaisi jonkin verran ongelmia niille, jotka ovat suoritta-

neet opintonsa vuoden 1968 asetuksen voimassa ollessa, mutta eivät ole tällä hetkellä musiikkioppilaitoksen virassa tai toimessa. Virassa tai toimessa olevan aseman siirtymäsäännös turvaa sekä mahdollistaa nimittämisen muuhun vastaavaan virkaan tai toimeen. Lähes kaikki voimassa olevasta asetuksesta aiheutuneet kelpoisuutta koskevat ongelmat on kuitenkin voitu hoitaa täydennyskoulutuksella tai opetusministeriön kelpoisuudentoteamisen menettelyllä, mihin myös ehdotettu uusi asetus antaa mahdollisuuden.

2. Ehdotuksen sisältö

Nykyisen lain valtionosuusprosenttiliukumasta (20—60 %) poiketen ehdotetaan valtionosuusprosentteiksi musiikin perusopetusta antavien oppilaitosten osalta 45 ja ammattiopetusta antavien konservatorioiden osalta 55. Lisäksi ammatilliseen koulutukseen voitaisiin, kuten nykyisessäkin laissa on säädetty, maksaa valtionosuutta edellämäinnittua suuremmaltakin osalta. Ehdotus vastaa siis nykyisin käytössä olevia valtionosuusprosentteja.

Koska kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen valtionosuusjärjestelmien uudistaminen on vireillä ja koska valtiontaloudellisista syistä merkittäviin valtionosuuden lisäyksiin ei ole mahdollisuuksia, ehdotetaan valtionosuuden rahoituslähteeksi nykyiseen tapaan myös veikkausvoittovaroja.

Uudistuksen yhteydessä on myös selvitetty mahdollisuutta siirtäjä laskennalliseen valtionosuusjärjestelmään.

Laskennallisesti määräytyvän valtionosuuden käyttöönottoa ei ole pidetty aiheellisena, koska musiikkioppilaitokset poikkeavat toimintaedellytyksiltään (tilat, sivutoimipisteet, opettajakunnan rakenne) huomattavan paljon toisistaan. Tästä syystä laskennallisesti määräytyvä valtionosuus aiheuttaisi huomattaviakin valtionosuuden menetyksiä muun muassa sellaisille musiikkioppilaitoksille, joiden toiminta-alue sivutoimipisteineen on laaja ja matkakustannukset tästä syystä ovat suuret. Tuntiovetusmenojen sisällyttäminen suoriteperusteiseen valtionosuuteen taas näyttäisi merkitsevän valtionosuuden menetystä niille oppilaitoksille, joiden kokonaistuntimäärä on pieni tai tuntiovetuksena hoidettava opetuksen osuus on suuri.

Koska myöskään valtionosuuden tasoa ei ole ollut tässä yhteydessä mahdollisuutta nostaa, ei suoriteperusteiseen valtionosuusjärjestelmään ole katsottu vielä voitavan siirtäjä. Suoriteperusteisen

suuden käyttöönotto eräiden määriltään pienempien menolajien kohdalla taas olisi merkinnyt niin pientä suoriteperusteisuuden osuutta, ettei tällaiseen sekajärjestelmään ole tarkoituksenmukaista mennä. Siksi valtionosuusjärjestelmä ehdotetaan säilytettävän menoperusteisena.

Lisäksi ehdotetaan, että musiikkioppilaitokset voisivat saada valtion tulo- ja menoarviossa osoitetun määrärahan rajoissa rakennusavustusta sekä avustusta kokeilutoimintaa varten ja henkilöstön täydennyskoulutuksen järjestämiseen.

Musiikkioppilaitosten hallintoa koskevia säännöksiä ehdotetaan muutettaviksi niin, että ne eivät ole ristiriidassa kunnallislain (953/76) säännösten kanssa. Muutokset koskevat muun muassa oppilaitoksen johtokunnan kokoonpanoa. Ohjesäännön sijasta kunnallisilla oppilaitoksilla olisi johtosääntö ja yksityisillä oppilaitoksilla kouluhallituksen vahvistama ohjesääntö.

Lisäksi on virkoja ja toimia koskeva säännös siirretty asetuksesta lakiin. Virkojen täyttämistä säädetään asetuksessa. Kunnallisten oppilaitosten virkojen täyttäminen tapahtuu kunnallislain säännösten mukaisesti. Näin asetuksessa säädettäisiin vain yksityisten musiikkioppilaitosten toimien täyttämistä. Vaalien alistaminen kouluhallituksen vahvistettavaksi ehdotetaan poistettavaksi. Sen sijaan ehdotetaan hakijoiden oikeusturvan takaamiseksi mahdollisuutta valittaa yksityisen musiikkioppilaitoksen rehtorin ja opettajan vakinaisesta toimen täyttämistä kouluhallitukseen. Kunnallisissa oppilaitoksissa noudatetaan kunnallista muutoksenhakumenettelyä.

Koeaikapalvelu ja toimeenvahvistuskirja ehdotetaan poistettavaksi.

3. Asian valmistelu

Musiikkioppilaitosten valtionosuusjärjestelmää on käsitelty kansalais- ja työväenopistojen sekä musiikkioppilaitosten valtionosuustyöryhmässä sekä kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen valtionosuustyöryhmässä. Näiden ehdotusten pohjalta ei kuitenkaan laajaa kokonaisuudistusta ole tehty. Erillislakeihin on tehty osauudistuksia (muun muassa kansalais- ja työväenopistojen osalta).

Opetusministeriö asetti 14 päivänä marraskuuta 1984 virkamiestyöryhmän valmistelemaan musiikkioppilaitoksia koskevien säännösten uudistamista.

Työryhmä on työnsä aikana kuullut asiantuntijoina valtionvarainministeriön, kouluhallituksen, kunnallisten keskusjärjestöjen sekä oppilaitosten

edustajia sekä myös musiikkioppilaitosten rehtorien ja opettajien ammattijärjestöjen edustajia.

Opetusministeriö on pyytänyt esityksestä lausunnon valtiovarainministeriöltä, kouluhallitukselta, kunnallisilta keskusjärjestöiltä, Suomen musiikkioppilaitosten liitolta, Suomen Musiikinopettajain Liitolta ja Sibelius-Akatemialta.

Opetusministeriö asetti 12 päivänä helmikuuta 1986 työryhmän tarkistamaan erityisesti asetusehdotuksessa määritellyt kelpoisuusvaatimukset sekä tekemään uuden ehdotuksen, jossa valtionosuuden määrääytymisperusteena olisi noudatettu kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen sektorille suunniteltua kokonaisratkaisua.

Opetusministeriö pyysi tehdystä ehdotuksesta valtiovarainministeriön, kouluhallituksen, kunnallisten keskusjärjestöjen, Suomen musiikkioppilaitosten liiton, Suomen konservatorioliiton, Suomen Musiikinopettajain Liiton, Suomen Muusikkojen Liiton ja Sibelius-Akatemian lausunnon.

Saatujen lausuntojen perusteella ja koska kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen valtionosuusjärjestelmän kokonaisuudistus ei edennyt musiikkioppilaitoslainsäädännön uudistusajataulun edellyttämällä tavalla, valtionosuusjärjestelmän kanto-kykyluokitukseen perustuvasta kokonaisuudistuksesta toistaiseksi luovuttiin.

4. Esityksen organisatoriset ja taloudelliset vaikutukset

Esityksellä ei ole organisatorisia eikä välittömiä henkilöstövaikutuksia. Säännösten saattaminen sopusointuun kunnallislain kanssa aiheuttaa joitakin muutoksia kunnallisissa oppilaitoksissa. Kaikissa oppilaitoksissa toimintaa johtaisi edelleen johtokunta. Kunnallisissa musiikkioppilaitoksissa rehtori ei enää olisi johtokunnan jäsen. Läsnaolo- ja puheoikeus johtokunnan kokouksissa ehdotetaan annettavaksi myös opettajien ja opiskelijoiden edustajille.

Esityksen aiheuttamia uusia valtionosuuteen oikeuttavia menoeriä ovat oppilasvalinnoista aiheutuvat menot sekä musiikkioppilaitosten järjestämistä oppilaskonserteista aiheutuvat menot. Niiden yhteissummaksi arvioidaan vuodessa vajaa 200 000 markkaa. Samoin ehdotetaan rakennusavustusten sekä kokeiluvaltionavun ja täydennyskoulutusmäärärahan käyttöönottoa myös musiikkioppilaitoksissa. Määrärahat niihin myönnettäisiin kunakin vuonna valtion tulo- ja menoarviossa. Näiden aiheuttamat lisäkustannukset eivät ole suuret.

Ehdotetut valtionosuusprosentit eivät aiheuta kustannusten lisääntymistä, koska ne ovat samat, joihin valtionosuuksien yhtenäistämällä vuonna 1984 on jo päädytty.

Musiikkioppilaitosten valtionosuusmenot olivat vuonna 1984 oppilaitosten ilmoittamien kustannusraporttien mukaan 49 228 339 markkaa, mistä ammatillista opetusta antavien konservatorioiden menot olivat 19 646 180 markkaa.

YKSITYSKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

1 ja 2 §. Musiikkioppilaitostoiminnan luonne ja tehtävät määritellään lakiehdotuksen 1 §:ssä. Oppilaitosten tehtävänä on laajentaa musiikin harrastusta tarjoamalla musiikin alkuopetusta sekä oppivelvollisuusikässä oleville ja sen ohittaneille harrastajille musiikin perusopetusta.

Musiikkioppilaitosten tehtävänä on myös laajentaa muun muassa oppilaskonserttitoiminnallaan toiminta-alueensa väestön musiikkitietoutta

ja kuuntelutottumuksia ja palvella siten maan musiikkikulttuurin kehittymistä.

Tämän ohella musiikkioppilaitoksissa annetaan lahjakkaille oppivelvollisuusikäisille oppilaille ammatilliseen koulutukseen tähtäävää opetusta. Varsinaista ammattiopetusta annetaan konservatorio -nimisissä oppilaitoksissa. Konservatoriossa annetaan myös musiikin perusopetusta. Musiikin ammatillisen peruskoulutuksen lisäksi konservatoriot voivat antaa ammatillista lisäkoulutusta.

Voimassa olevassa asetuksessa ryhmitellään musiikkioppilaitokset musiikkikouluiksi, musiik-

kiopistoiksi ja konservatorioiksi. Musiikkiopistoon on sisältynyt musiikkikouluaste ja konservatorioon yleensä molemmat alemmat oppilaitosasteet. Musiikkioppilaitosten ryhmittely kolmeksi oppilaitosmuodoksi on osoittautunut hallinnollisesti hyväksi ratkaisuksi, joten oppilaitosmuodot ehdotetaan säilytettäväksi ennallaan.

Musiikkikouluissa ja -opistoissa annetaan musiikin perusopetusta lapsille, nuorille sekä musiikkia harrastaville aikuisille. Musiikkiopintoja aloittavien lasten musiikin alkuopetus voidaan järjestää musiikkileikkikouluryhmissä. Musiikkileikkikoulussa annettava alkuopetus sisältyy kiinteästi musiikkikoulun ohjelmaan, vaikka sitä ei erikseen mainita oppilaitosmuotona. Osa musiikin keskiasteen opintolinjoista rakentuu peruskoulun jälkeisille opinnoille. Näin peruskoulupohjaisille opintolinjoille tulisi musiikkiopintojen osalta voida valmentautua jo musiikkikoulussa.

Musiikkikoulujen opetussuunnitelmia joudutaan uudistamaan sellaisiksi, että musiikkialan ammatteihin aikovat voivat suorittaa jo musiikkikouluissa opintoja, jotka nyt kuuluvat musiikkiopistojen opetussuunnitelmiin.

Ehdoruksessa tarkoitetaan musiikkiopistolla laajaa, alueellista musiikin perusopetusta antavaa oppilaitosta, jolla on opettaja-, tila- ja taloudelliset resurssit antaa ammattiopintoihin valmistavaa opetusta kaikissa musiikkioppilaitoksen opetussuunnitelmaan kuuluvissa solistisissa ja yleisissä oppiaineissa. Musiikkikoulussa voidaan opetus järjestää suppeampana. Laitoksen pienen koon, syrjäseudulla sijaitsemisen, vasta alkaneen toiminnan, vähäisten opettajavoimien tai jonkin muun syyn vuoksi opetusta ei anneta yhtä kattavasti ja pitkällevedysti kuin musiikkiopistossa. Musiikkikoululla on mahdollisuus muuttaa oppilaitosmuotonsa musiikkiopistoksi, kun se on saavuttanut kouluhallituksen edellyttämän toiminnallisen tason ja laajuuden ja opetusministeriö on vahvistanut sille musiikkiopiston työohjelman.

Musiikkia varsin lähellä oleva taidemuoto on tanssi. Lasten ja nuorten tanssin perusopetus on maassamme varsin laajaa. Tanssin ammatillista koulutusta annetaan Suomen Kansallisoopperan Balettikoulussa ja vähäisessä määrin korkeasteella teatterikorkeakoulussa. Ammatillisia valmiuksia antavat myös useat tanssi- ja balettikoulu ja -ryhmät.

Tanssin perusopetusta antavat pääosin yksityiset koulut. Koulut eivät toistaiseksi saa lakisääteistä eivätkä myöskään harkinnanvaraista valtionavustusta. Koulujen taso on vaihteleva.

Myöskään tanssin ammatillista koulutusta ei ole järjestetty. Näin ollen ei ole olemassa säännöksiä koulutusammateista, opettajien kelpoisuuksista eikä opetussisällöistä.

Lakiehdotuksen 2 §:ssä ehdotetaan säädettäväksi, että konservatorioissa voitaisiin antaa tanssin ammatillista koulutusta. Ratkaisu, jonka mukaan sama oppilaitos antaa sekä musiikin että tanssin ammattikoulutusta, on kansainvälisen käytännön mukainen.

Alkuvaiheessa olevien suunnitelmien mukaan tanssin ammatillista koulutusta ryhdyttäisiin antamaan kokeiluluonteisesti 1 päivästä elokuuta 1987 Kuopion konservatoriossa. Koulutus antaisi valmiudet toimia ammattitanssijana ja kelpoisuuden toimia tanssin opettajana. Ammattitaitoisen opettajavoiman kysyntä on erittäin suuri.

Lakiehdotus sisältää mahdollisuuden antaa tanssin perusopetusta musiikkioppilaitoksissa. Erityisen tarpeen tämä mahdollisuus voi olla tanssin ammatillisen koulutuksen organisoinnin yhteydessä. Tanssin ammatillisen ja peruskoulutuksen käynnistämisestä päätettäisiin valtion tulo- ja menoarvion käsittelyn yhteydessä. Valtionosuudet ja -avustukset määräytyisivät musiikkioppilaitoslainsäädännön nojalla.

3 §. Valtionosuudella tarkoitetaan sekä kuntien ja kuntainliittojen että yksityisten musiikkioppilaitosten saamaa lain perusteella määräytyvää valtionosuutta. Valtionavustuksilla tarkoitetaan 7—10 §:ssä mainittuja valtion tulo- ja menoarvion määrärahan rajoissa myönnettäviä avustuksia sekä 18 §:n 2 momentissa tarkoitettua opetusministeriön myöntämää harkinnanvaraista avustusta.

4 §. Valtionosuuteen oikeuttavat käyttökustannukset luetellaan lakiehdotuksen 4 §:ssä. Tältä osin ei siis sovelleta kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain (valtionosuuslaki) 5 §:n ryhmittelyä käyttökustannuksista. Kustannuslajit ovat suurimmalta osin samat. Valtionosuuden suurimmat menolajit muodostuvat henkilöstön palkoista ja sosiaalimenoista sekä vuokrista.

Uusiksi menolajeiksi ehdotetaan oppilasvalinnoista sekä oppilaskonserteista aiheutuvia menoja.

5 §. Musiikkioppilaitosten toiminnan laajuutta säätelevän opetustuntien määrän vahvistaisi nykyiseen tapaan kouluhallitus toimintasuunnitelman vahvistamisen yhteydessä ottaen huomioon valtion tulo- ja menoarviossa toimintaan osoitetut määrärahat.

6 §. Opetusministeriö oikeuttaa oppilaitoksen saamaan valtionosuutta vahvistamalla sille työohjelman. Oppilaitoksen tulee täyttää pykäläehdotuksen 1—4 kohdassa mainitut ehdot.

7 §. Ehdotuksen 7 § on yhdenmukainen nykyisen lainsäädännön kanssa. Sen mukaan musiikin ammatillisen koulutuksen antamisesta aiheutuneet palkkausmenot voidaan korvata suuremaltakin osalta, kuin mitä laitoksen muutoin saama valtionosuus on. Tämä käytäntö on mahdollinen myös voimassa olevan lain perusteella. Toistaiseksi lainkohtaa on sovellettu ainoastaan puolustusvoimien alaisesta sotilassoittajakoulutuksesta ja Suomen evankelis-luterilaisen kirkon alimman asteen kanttorikoulutuksesta oppilaitokselle aiheutuvien menojen korvaamiseen.

Konservatorion ammattiopetuksen palkkausmenoihin lain nojalla tuleva korkeampi osuus suoritetaan siten, että oppilaitoksen ammattikoulutuksessa annettujen opetustuntien palkkausmenot lasketaan yhteen ja näihin myönnetään korotettu valtionosuusprosentti. Menettelyä sovelletaan ainoastaan siinä tapauksessa, että oppilaitoksen edellytykset ammattiopetuksen antamiseen kehittämissuunnitelmassa tarkoitettua laajuudessa heikkenevät sekä siinä tapauksessa, että koulutus on sotilassoittajakoulutusta, kanttorikoulutusta tai vastaavaa valtion muutoin kokonaisuudessaan rahoittamaa koulutusta.

Konservatorioille ammattikoulutuksesta aiheutuneisiin opetusmenoihin suoritettavan korkeamman valtionosuuden myöntämisestä ja osuuden määrästä päättää opetusministeriö edellyttäen, että valtion tulo- ja menoarviossa on momentilla ”29.90.54 Musiikkioppilaitosten ja musiikin ammatillisen keskiasteen peruskoulutuksen valtionapu” siihen varattu määräraha.

8 §. Musiikkioppilaitosten opettajille ja muulle henkilökunnalle ehdotetaan mahdollisuutta saada taloudellista tukea täydennyskoulutukseen siihen erikseen varatusta määrärahadista. Ehdotus on yhdenmukainen kansanopistojen sekä kansalais- ja työväenopistojen käytännön kanssa. Tuen myöntämisestä päättää kouluhallitus.

9 §. Musiikinopetuksen pedagogiikasta ja didaktiikasta on vähän tutkimukseen perustuvaa tietoutta. Näin kaikki pedagoginen ja didaktinen kokeilutoiminta, jolla testataan uusia opetusmenetelmiä, on alan kehityksen kannalta erityisen tärkeää. Musiikkioppilaitoksille ehdotetaan mahdollisuutta saada erityistä kokeiluvaltionapua siihen erikseen osoitetusta määrärahadista.

10 §. Musiikkioppilaitoksille ehdotetaan myönnettäväksi rakennusavustusta valtion tulo-

ja menoarvioon varatusta määrärahadista kansanopisto- sekä kansalais- ja työväenopistosäännösten tapaan.

11 §. Pykäläehdotuksen 1 momentissa tarkennetaan valtionosuuslain soveltamista musiikkioppilaitosten valtionosuuksien maksamiseen. Valtionosuuslaki koski vastaavasti myös yksityisiä musiikkioppilaitoksia.

Esityksessä on lakiteknisesti poikettu näin käytännöstä, jossa säännöksiin kirjoitetaan vain poikkeukset valtionosuuslaista. Näin on tehty luettavuuden lisäämiseksi kirjoittamalla alkuun sovellettavat valtionosuussäännökset ja viittaamalla sen jälkeen sovellettaviin menettelysäännöksiin valtionosuuslain pykäläviittauksin. Lakiteknisesti tämä palvelee paremmin myös yksityisiä musiikkioppilaitoksia, joita valtionosuutta saavista oppilaitoksista on puolet ja joille valtionosuuslain säännökset näin ollen ovat vieraita.

Muutoksenhaku valtionosuutta koskevilla asioissa tapahtuu valtionosuuslain 26 §:n mukaista oikaisuvaatimusmenettelyä noudattaen.

Ehdotuksen 2 momentissa tehdään poikkeus valtionosuuslain mukaan tehtäviin käyttökustannusten vähennyksiin oppilasmaksujen osalta.

12 ja 13 §. Oppilaitoksen hallinnosta ovat säännökset lakiehdotuksen 12 ja 13 §:ssä. Oppilaitoksen toimintaa johtaisi aina oppilaitosta varten asetettu johtokunta. Muut kunnalliset lautakunnat eivät voisi toimia musiikkioppilaitoksen johtokuntana.

Nykyisistä säännöksistä poiketen oppilaitoksen rehtori voisi olla johtokunnan jäsen vain yksityisissä oppilaitoksissa, jos hänet valittaisiin jäseneksi. Koska kunnallisissa oppilaitoksissa rehtori toimisi esittelijänä, poistuisi aiemmin todettu ristiriita kunnallislain kanssa.

Opettajakunnan valitsemien edustajien lisäksi ehdotetaan oppilaskunnan keskuudestaan valitsemalle opiskelijoiden edustajalle läsnäolo- ja puheoikeutta johtokunnan kokouksissa. Oppilaiden edustus on uusien koululakien myötä tullut sekä peruskoulujen että lukioiden johtokuntiin. Koska musiikkioppilaitosten oppilaista suurin osa on hyvin nuoria, ehdotetaan, että johtokunnan oppilasjäsenten tulisi kuitenkin olla 18 vuotta täytäneitä. Konservatorion johtokunnan oppilasjäsen ehdotetaan valittavaksi ammattiopiskelijoiden keskuudesta, koska konservatorio on ensisijassa ammattiopetusta antava oppilaitos.

Muilta osin säännökset vastaavat nykyistä lakia.

14 §. Rehtorin, apulaisrehtorin ja opettajan viroista ja toimista ehdotetaan säädettäväksi lais-

sa. Sisällöltään säännökset vastaavat voimassa olevan asetuksen 8 ja 9 §:n säännöksiä.

Monien musiikkioppilaitosten toiminta-alue on hyvin laaja. Sivutoimipisteiden toiminnan johtaminen vaatii näin rehtorilta paljon työtä. Rehtorin työn helpottamiseksi ja sivutoimipisteiden toiminnan kehittämiseksi ehdotetaan, että opettajista voitaisiin määrätä myös sivutoimipisteiden johtajia. Käytäntöä noudatetaan kansalais- ja työväenopistoissa nimeämällä osastoihin osastonjohtaja.

15 §. Uusia virkoja ja toimia voidaan lakisääteistä valtionosuutta saaviin musiikkioppilaitoksiin perustaa tulo- ja menoarviossa osoitetun lukumäärän rajoissa. Jos käytettävissä olevien määrärahojen puitteissa on mahdollista ottaa uusia oppilaitoksia lakisääteisen valtionosuuden piiriin, oppilaitoksen lakisääteistämisen yhteydessä oikeutetaan valtionosuuteen ne virat ja toimet, jotka oppilaitokselle määrätyn opetustuntimäärän hoitamiseksi ovat tarpeen. Oppilaitokseen myöhemmin perustettavista viroista päätetään tulo- ja menoarviossa asetetun lukumäärän rajoissa.

16 §. Nykyisestä laista poiketen ehdotetaan, että rehtorin ja apulaisrehtorin kelpoisuusehdoista erivapauden myöntäisi valtioneuvoston sijasta opetusministeriö. Säännös vastaa kansalais- ja työväenopistojen valtionapulain vastaavaa muutosta.

Opettajien kohdalla noudatettaisiin nykyistä kelpoisuudentoteamismenettelyä.

17 §. Säännös koskee yksityisten musiikkioppilaitosten henkilökunnan oikeutta eläkkeisiin eräistä valtion varoista suoritettavista eläkkeistä annetun lain mukaisen eläkejärjestelmän mukaan.

18 §. Pykäläehdotuksen mukaan perus- ja ammattiopetusta antavien musiikkioppilaitosten lakisääteiset valtionosuudet ja harkinnanvaraiset avustukset voitaisiin nykyistä käytäntöä noudattaen osittain suorittaa veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovaroista taiteen tukemiseen. Tämän lisäksi oppilaitosten menoja suoritettaisiin tulo- ja menoarvion momentilta ”Musiikkioppilaitos-

ten ja musiikin keskiasteen ammatillisen peruskoulutuksen valtionapu” (29.90.54).

Koska ammattiopetusta antavat konservatoriot ovat osa virallista keskiasteen koulutusjärjestelmää, ei ole katsottu mahdolliseksi kokonaan rahoittaa niiden toimintaa ja ammatillisen koulutuksen kehittämistä vuotuisella ja vaihtelevalla arpajaistuotolla. Veikkausvoittovarojen tuottoa voitaisiin sen sijaan käyttää uusien oppilaitosten ottamiseksi lakisääteisen valtionosuuden piiriin ja harkinnanvaraista valtionavustusta saavien oppilaitosten toimintaedellytysten parantamiseksi. Näin voitaisiin korjata sitä jälkeenjääneisyyttä, joka on syntynyt musiikkioppilaitosten valtionavustuksesta annetun lain soveltamisessa viimeksi kuluneiden kymmenen vuoden aikana.

19 §. Säännös vastaa nykyisen lain ja asetuksen vastaavia kohtia.

20 §. Oppilaiden kurinpitomenettelyä koskevat säännökset on siirretty asetuksesta lakiin. Sisällöltään menettely on nykyisten säännösten kaltainen.

21 §. Säännöksellä on viitattu valtionosuuslain 26 §:ssä säädeltyyn muutoksenhakuun valtionosuuspäätösten osalta. Lisäksi pykälään sisältyy valtuutus säätää valituskelloista asetuksella.

2. Tarkemmat säännökset ja määräykset

Luonnos asetukseksi valtionosuutta saavista musiikkioppilaitoksista on tämän esityksen liitteessä.

3. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä elokuuta 1987.

Uuteen valtionosuusjärjestelmään siirrytään vuoden 1988 alusta. Vuoden 1987 valtionosuuteen sovelletaan kumottavan lain säännöksiä.

Edellä olevan perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

L a k i

valtionosuutta saavista musiikkioppilaitoksista

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Musiikkioppilaitosten tehtävät

1 §

Musiikkioppilaitosten tehtävänä on musiikinopetusta antamalla kehittää kansallista musiikkikulttuuria ja laajentaa musiikin harrastusta.

Tehtäväänsä oppilaitokset toteuttavat ohjaamalla toiminta-alueensa väestöä musiikin kuunteluun, antamalla musiikin harrastajille perusopetusta ja valmentamalla oppilaita ammattiopintoihin sekä antamalla musiikin ammatillista koulutusta.

2 §

Musiikkioppilaitos voi olla musiikkikoulu, musiikkiopisto tai konservatorio.

Musiikin perusopetusta annetaan musiikkioppilaitoksissa. Musiikin ammatillista koulutusta annetaan musiikkioppilaitoksissa, joissa on konservatorioaste.

Musiikkioppilaitoksissa voidaan antaa tanssin perusopetusta ja konservatorioasteella tanssin ammatillista koulutusta.

2 luku

Valtionosuudet ja -avustukset

3 §

Musiikin perusopetusta antava kunnallinen ja yksityinen musiikkioppilaitos, joka täyttää säädetyt ehdot, saa valtionosuutena 45 prosenttia ja

vastaavat ehdot täyttävä musiikin perus- ja ammattiopetusta antava musiikkioppilaitos 55 prosenttia 4 §:ssä mainituista käyttökustannuksista.

4 §

Musiikkioppilaitoksen valtionosuuteen oikeutaviksi käyttökustannuksiksi luetaan:

1) rehtorien, opettajien, tuntiopettajien, luennoitsijoiden sekä muun oppilaitoksessa tarvittavan henkilökunnan palkat ja palkkiot sekä niistä menevät työnantajan lakisääteiset maksut ja ryhmähenkivakuutusmaksut sekä kunnallisen eläkelaitoksen maksuosuus;

2) opetustoiminnasta aiheutuvat matkakustannukset;

3) tarpeellisten huonetilojen kohtuulliset vuokrat sekä vuokrattujen ja omien rakennusten lämpö-, vesi-, valo- ja käyttövoimamenot; sekä

4) opetusvälineet ja -kalusto, oppilaskonserpteista ja oppilasvalinnasta aiheutuvat menot sekä muut kouluhallituksen hyväksymät tarpeelliset käyttömenot, joihin ei kuitenkaan lueta oppilaitoksen hallintoelinten jäsenille maksettavia palkkioita ja muita korvauksia.

5 §

Musiikkioppilaitoksen valtionosuuteen oikeutavan työvuoden opetustuntien määrän vahvistaa kouluhallitus toimintasuunnitelman vahvistamisen yhteydessä.

6 §

Valtionosuutta voidaan myöntää musiikkioppilaitokselle, jonka toiminnan opetusministeriö on todennut toiminta-alueen musiikkikasvatuksen kannalta tarpeelliseksi ja joka lisäksi täyttää seuraavat ehdot:

1) oppilaitosta ei ylläpidetä taloudellisen edun tavoittelemiseksi;

2) oppilaitoksen toiminta on järjestetty niin kuin siitä on lailla ja asetuksella säädetty ja niiden nojalla määrätty;

3) oppilaitoksella on käytettävissään riittävät huonetilat, kalusto ja opetusvälineet; sekä

4) oppilaitos täyttää muut lailla ja sen nojalla asetuksella säädetty valtionosuuden ehdot.

Oikeudesta valtionosuuteen päättää opetusministeriö vahvistamalla oppilaitokselle työohjelman.

7 §

Kouluhallituksen alaisen ammatillisen koulutuksen kehittämisohjelman nojalla annetun ammattiopetuksen palkkausmenot voidaan korvata suuremmaltakin osalta kuin mitä 3 §:ssä on säädetty. Korvauserusteesta päättää valtion tulo- ja menoarviossa varatun määrärahan rajoissa opetusministeriö.

8 §

Kouluhallitus voi myöntää avustusta musiikkioppilaitosten henkilöstön täydennyskoulutukseen valtion tulo- ja menoarviossa tarkoitukseen osoitetusta määrärahasta.

9 §

Musiikkioppilaitokselle voidaan myöntää erityistä valtionavustusta kokeilua varten valtion tulo- ja menoarviossa tarkoitukseen osoitetusta määrärahasta.

Kokeiluvaltionavustuksen myöntämisen edellytyksenä on, että opetusministeriö on kouluhallituksen esityksestä hyväksynyt suunnitelman kokeilua varten.

10 §

Musiikkioppilaitokselle voidaan myöntää valtion tulo- ja menoarviossa tarkoitukseen osoitetusta määrärahasta rakennusavustusta omien huonetilojen hankkimiseen, laajentamiseen ja perusparannuksiin.

11 §

Sen lisäksi, mitä tässä laissa on säädetty, sovelletaan kunnalliselle ja yksityiselle oppilaitokselle

myönnettäviin valtionosuuksiin ja -avustuksiin kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain (35/73), jäljempänä valtionosuuslaki, 2, 7, 8, 14, 15, 18—22 sekä 26—30 §:n säännöksiä. Tällöin yksityiseen oppilaitokseen sovelletaan soveltuvin osin, mitä mainituissa säännöksissä sanotaan kunnasta.

Käyttökustannuksista tehtävien kustannusten vähennykseksi ei lueta valtionosuuslain 7 §:stä poiketen oppilasmaksuja.

Valtionosuuslaissa tarkoitettuna valtion asianomaisena viranomaisena toimii kouluhallitus. Valtion asianomainen viranomainen on kuitenkin valtionosuuslain 28 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa opetusministeriö ja 15 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa valtiovarainministeriö.

3 luku

Hallinto

12 §

Kunnan ylläpitämällä oppilaitoksella on kunnanvaltuuston ja kuntainliiton ylläpitämällä oppilaitoksella liittovaltuuston hyväksymä johtosääntö ja yksityisellä oppilaitoksella kouluhallituksen vahvistama ohjesääntö.

13 §

Oppilaitoksen hallintoa varten ylläpitäjän on asetettava johtokunta. Johtokunnassa on vähintään viisi jäsentä, joista kullakin on henkilökohtainen varajäsen. Johtokunnaksi voidaan määrätä myös oppilaitosta ylläpitävän kuntainliiton liittohallitus tai yksityisen ylläpitäjäjyhteisön hallitus.

Opettajakunnan keskuudestaan sekä oppilaiden keskuudestaan valitsemalla 18 vuotta täytäneellä edustajalla on oikeus osallistua johtokunnan kokouksiin ja heillä on niissä puheoikeus. Konservatoriossa johtokunnan oppilasjäsen valitaan ammattiopiskelijoiden keskuudesta.

Milloin kunnallisen musiikkioppilaitoksen toiminta-alueeseen kuuluu useita kuntia, voidaan kuntien kesken sopia, että osa 1 momentissa tarkoitetuista jäsenistä ja varajäsenistä valitaan muusta kuin oppilaitoksen sijaintikunnasta, kuten kunnallislain (953/76) 104 §:ssä on säädetty.

Musiikkioppilaitoksen johtokunnan tehtävistä ja toimivallasta säädetään asetuksella ja määrätään sen nojalla kunnallisen oppilaitoksen johtosäännössä ja yksityisen oppilaitoksen ohjesäännössä.

4 luku

Henkilöstö

14 §

Musiikkioppilaitoksessa on rehtorin virka tai toimi. Jos oppilaitoksen toiminnan vuoksi on tarpeen, voidaan oppilaitokseen perustaa apulaisrehtorin virka tai toimi tai määrätä joku vakainaisista opettajista apulaisrehtoriksi tai sivutoimipisteen johtajaksi avustamaan rehtoria johtamistehtävissä.

Musiikkioppilaitoksessa on opettajan virkoja tai toimia. Oppilaitokseen voidaan ottaa myös tuntiopettajia ja luennoitsijoita sekä tarpeellinen määrä muuta henkilöstöä.

Musiikkioppilaitoksen opettajan virkoja tai toimia ovat lehtorin, opettajan ja säestäjän virat tai toimet. Sen lisäksi konservatoriossa on yliopettajan virkoja tai toimia.

15 §

Milloin uuden henkilöstön palkkaamiselle on valtion tulo- ja menoarviossa asetettu enimmäismäärä, voidaan uutta valtionosuuteen oikeuttavaa henkilöstöä palkata vain tämän enimmäismäärän rajoissa. Jos uusi oppilaitos otetaan valtionosuuden piiriin, siihen saadaan perustaa oppilaitokselle vahvistetun opetustuntikiintiön mukaiset virat tai toimet.

16 §

Rehtorin, apulaisrehtorin ja opettajan kelpoisuusehdoista säädetään asetuksella. Opetusministeriö voi erityisestä syystä myöntää erivapauden rehtorin ja apulaisrehtorin kelpoisuusehdoista.

17 §

Yksityisen musiikkioppilaitoksen valtionosuuteen oikeuttavaan henkilöstöön kuuluvan henkilön oikeudesta eläkkeeseen ja oikeudesta hänen jälkeensä suoritettavaan perhe-eläkkeeseen sekä oppilaitokselle palkkaukseen tulevasta valtionosuudesta vähennettävästä eläkekustannusosuudesta on voimassa, mitä niistä on eräistä valtion varoista suoritettavista eläkkeistä annetussa laissa (382/69) säädetty. Sanotun lain 6 §:n 2 momentissa tarkoitettu kustannusosuusprosentti määräytyy siitä prosenttimäärästä, jolla oppilaitos tämän lain 3 §:n mukaan itse osallistuu palkkauksesta aiheutuviin kustannuksiin.

5 luku

Valtionosuuksien rahoitus

18 §

Tässä laissa tarkoitettujen musiikkioppilaitosten valtionosuudet ja -avustukset voidaan suorittaa siitä määrärahasta, joka valtion tulo- ja menoarviossa on osoitettu veikkauksen ja raha-arpajaisien voittovaroista taiteen tukemiseen.

Sellaiselle musiikkioppilaitokselle, joka ei saa 3 §:ssä tarkoitettua valtionosuutta, opetusministeriö voi myöntää valtion tulo- ja menoarvion rajoissa valtionavustusta 1 momentissa tarkoitetuista varoista.

6 luku

Erinäisiä säännöksiä

19 §

Jos oppilaitoksen omistussuhteissa, järjestysmuodossa tai toiminnassa tapahtuu muutoksia, joilla saattaa olla vaikutusta oppilaitoksen oikeuteen saada valtionosuutta tai jotka koskevat valtionosuuden määrästä tehdyn päätöksen perusteita, oppilaitoksen on säilyttääkseen valtionosuutensa haettava työohjelman muutosta.

20 §

Oppilaalle, joka rikkoo oppilaitoksen sisäistä järjestystä tai häiritsee työrauhaa, voidaan antaa varoitus tai hänet voidaan erottaa oppilaitoksesta enintään kahden viikon määräajaksi tai lopullisesti. Varoituksesta ja erottamisesta päättää rehtori kuultuaan asianomaista ja saatuaan opettajaneuvoston lausunnon.

Oppilaan lopullista erottamista koskeva päätös on saatettava johtokunnan hyväksyttäväksi. Johtokunnan päätökseen on oppilaalla tai, jos hän on alaikäinen, hänellä ja hänen huoltajallaan oikeus hakea muutosta kouluhallitukselta 30 päivän kuluessa päätöksestä kirjallisen tiedon saatuaan.

21 §

Muutoksenhakuun valtionosuuspäätöksissä sovelletaan valtionosuuslain 26 §:n säännöksiä.

Muutoksenhakurajoituksista säädetään asetuksella.

22 §

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.

7 luku

Voimaantulosäännökset

23 §

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä elokuuta

Helsingissä 10 päivänä lokakuuta 1986

1987. Valtionosuuden osalta tätä lakia sovelletaan kuitenkin vasta tilivuoden 1988 menoihin.

Tällä lailla kumotaan musiikkioppilaitosten valtionavustuksesta 8 päivänä maaliskuuta 1968 annettu laki (147/68) siihen myöhemmin tehtyne muutoksineen. Kumottavaa lakia sovelletaan kuitenkin valtionosuuden osalta koko tilivuoden 1987 menoihin.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Opetusministeri *Pirjo Ala-Kapee*

LIITE I

Asetus**valtionosuutta saavista musiikkioppilaitoksista**

Opetusministeriön toimialaan kuuluvia asioita käsittelemään määrätyn ministerin esittelystä säädetään valtionosuutta saavista musiikkioppilaitoksista päivänä _____ kuuta 198 annetun lain (_____ / _____) nojalla:

1 luku

Yleisiä säännöksiä

1 §

Musiikin perusopetuksella tarkoitetaan musiikkiopintoja aloittaville lapsille annettavaa musiikin alkuopetusta, instrumenttiopetusta ja sitä tukevaa muuta opetusta sekä aikuisille järjestettävää harrastustavoitteista opetusta. Musiikkioppilaitoksissa annettavan tanssin perusopetuksen järjestämisestä päättää opetusministeriö.

Musiikin ja tanssin ammatillisella koulutuksella tarkoitetaan konservatorioissa järjestettävää musiikin ja tanssin eri ammattialoille valmentavaa ja pätevoittävää koulutusta sekä ammatillista lisäkoulutusta.

2 §

Musiikin perusopetusta antavien musiikkioppilaitosten tulee noudattaa kouluhallituksen vahvistamia opetussuunnitelmia.

3 §

Musiikkioppilaitosten antamasta ammatillisesta koulutuksesta määrätään valtioneuvoston vahvistamissa kehittämissuunnitelmissa. Tarkemmat ohjeet koulutuksen järjestämisestä antaa kouluhallitus.

Musiikin ammatillisessa koulutuksessa noudatetaan kouluhallituksen vahvistamia ja tanssin ammatillisessa koulutuksessa opetusministeriön vahvistamia opetussuunnitelmia.

4 §

Työvuosi alkaa 1 päivänä elokuuta ja päättyy 31 päivänä heinäkuuta. Oppilaitoksen lukuvuosi jakaantuu syys- ja kevätlukukauteen. Lukuvuoden pituus on 38 työviikkoa, jona aikana opetuksen tulee kestää vähintään 35 työviikkoa sekä kurssi-, kevät- ja pääsyttukintojen sekä opetuksen suunnittelun yhteensä enintään kolme työviikkoa. Lukuvuoden työpäivien lukumäärä on 190. Oppilaitoksessa voi olla erillinen kesälukukausi.

5 §

Työvuotta varten laaditaan opetuksen järjestämisestä koskeva toimintasuunnitelma, joka johtokunnan on hyväksyttävä ja toimitettava kouluhallituksen vahvistettavaksi työvuotta edeltävän heinäkuun 15 päivään mennessä. Kesälukukautta varten laadittu toimintasuunnitelma on toimitettava maaliskuun 31 päivään mennessä kouluhallituksen vahvistettavaksi.

2 luku
Hallinto

6 §

Opetusministeriön vahvistamasta työohjelmasta tulee ilmetä oppilaitoksen nimi, ylläpitäjä, sijaintikunta, toiminta-alue ja opetuskieli.

7 §

Vahvistetun työohjelman lisäksi musiikkioppilaitoksen ohjesäännön tulee sisältää määräykset:

1) oppilaitoksen johtokunnan kokoonpanosta, asettamisesta ja tehtävistä;

2) oppilaitoksen opettajaneuvoston ja opettajakollegioiden kokoonpanosta, tehtävistä ja toiminnasta sekä muiden oppilaitoksen toiminnassa tarpeellisten elinten kokoonpanosta, tehtävistä ja toiminnasta;

3) rehtorin ja opettajan virkaan tai toimeen ottamisesta, siitä eroamisesta sekä virkavapaudesta;

4) rehtorin ja opettajien oikeuksista ja velvollisuuksista;

5) oppilaitoksen toiminta- ja opetussuunnitelman perusteista sekä suoritettavista tutkinnoista;

6) oppilaiden oppilaitokseen ottamisesta, todistusten antamisesta sekä oikeudesta opintojen jatkamiseen;

7) päiväkirjan ja nimikirjan pidosta sekä arkiston hoidosta;

8) oppilaitoksen taloudenhoidosta ja kirjanpidosta;

9) oppilaitoksen omaisuuden käyttämisestä sekä siitä, miten omaisuuden suhteen menettelyin oppilaitoksen lopettaessa tai keskeyttäessä toimintansa; sekä

10) muista oppilaitosta koskevista tarpeellisista asioista.

Mitä 1 momentissa on säädetty ohjesäännöstä, on soveltuvin osin voimassa musiikkioppilaitoksen johtosäännöstä.

3 luku
Virat ja toimet

8 §

Rehtori johtaa ja valvoo musiikkioppilaitoksen toimintaa sekä opettaa sen mukaisesti, mitä virka- ja toimiehtosopimuksissa on erikseen sovittu.

Apulaisrehtori ja sivutoimipisteen johtaja avustavat rehtoria oppilaitoksen johtamistehtävissä ja opettavat sen mukaan, mitä virka- ja toimiehtosopimuksissa on erikseen sovittu.

Musiikkioppilaitoksen opettajan opetus- ja muu työvelvollisuus määräytyy virka- ja toimiehtosopimusten mukaan.

9 §

Musiikkioppilaitoksen rehtorin, apulaisrehtorin, opettajan, tuntiopettajan ja luennoitsijan ottaa oppilaitoksen johtokunta, jollei johto- tai ohjesäännössä ole tuntiopettajasta tai luennoitsijasta toisin määrätty.

10 §

Virkojen täyttämismenettelyssä kunnallisessa oppilaitoksessa sovelletaan kunnallislakia sekä sen nojalla annettun virkasäännön ja muun johtosäännön määräyksiä.

11 §

Yksityisen musiikkioppilaitoksen avoimeksi tullut rehtorin, apulaisrehtorin ja opettajan toimi on täytettävä vakinaisesti. Toimi voidaan kuitenkin täyttää väliaikaisesti tai jättää täyttämättä kouluhallituksen luvalla enintään työvuodeksi kerrallaan, jos se pätevien hakijoiden puuttumisen, opetustoiminnan uudelleen järjestelyn tai muun painavan syyn vuoksi on tarpeellista.

Rehtorin, apulaisrehtorin ja opettajan toimi on sitä vakinaisesti täytettäessä julistettava haettavaksi ilmoituksella, joka on julkaistava Virallisessa Lehdessä sekä jossakin sanomalehdessä vähintään kaksikymmentä päivää ennen hakuajan päättymistä. Muu kuin vakinainen toimi voidaan täyttää sekä tuntiopettaja ja luennoitsija ottaa tointa tai tehtävää haettavaksi julistamatta.

Rehtorin, apulaisrehtorin ja opettajan toimen vakainaista täyttämistä koskevasta päätöksestä on viipymättä ilmoitettava oppilaitoksen ilmoitus- taululla.

12 §

Päätöksestä, joka koskee yksityisen musiikkioppilaitoksen rehtorin, apulaisrehtorin tai opettajan toimen vakainaista täyttämistä, saa päätökseen tyytymätön asianosainen kirjallisesti valittaa kouluhallitukseen kolmenkymmenen päivän kuluessa päätöksen tekemisestä lukien.

4 luku

Virkojen ja toimien kelpoisuusehdot

13 §

Kelpoisuusehtona musiikkioppilaitoksen rehtorin ja apulaisrehtorin virkaan tai toimeen vaa-

ditaan, että hakijalla on musiikkioppilaitoksen lehtorilta vaadittava kelpoisuus sekä kouluhallituksen antamien ohjeiden mukaan suoritettu musiikkioppilaitoshallinnon tutkinto.

14 §

Kelpoisuusehtona musiikkioppilaitoksen opettajan virkaan tai toimeen vaaditaan:

1) yliopettajalta opetusaineessa lehtorin kelpoisuus ja menestyksellinen julkinen opetustointiminta;

2) lehtorilta musiikin kandidaatin tutkinto, johon sisältyvät opetettavan aineen syventävät opinnot tutkintoon kuuluvina tai erikseen suoritettuina, tai vastaava Sibelius-Akatemian diplomitutkinto ja siihen liittyvä pedagogiikka;

3) kirkkomusiikin erikoisaineiden lehtorilta kirkkolain (635/64) perusteella määräytyvä ylimmän asteen kanttorin kelpoisuus;

4) musiikin historian lehtorilta Sibelius-Akatemian sävellyksen ja musiikinteorian koulutusohjelmassa suoritettu musiikin kandidaatin tutkinto, tai ylempi korkeakoulututkinto pääaineena musiikkitiede ja soitin- tai muita opintoja, joista kouluhallitus antaa tarkemmat ohjeet;

5) ylemmän palkkausluokan opettajalta musiikkioppilaitoksen opettajan opintolinjan tutkinto ja konservatorion jatkotutkinto;

6) opettajalta konservatoriossa suoritettu opettavan aineen mukainen musiikkioppilaitoksen opettajan opintolinjan tutkinto tai sitä vastaava musiikkiopiston opettajan tutkinto tai Sibelius-Akatemiassa suoritettu opettavan aineen mukainen soiton-, laulun- tai teorianopettajan tutkinto;

7) musiikin alkuopettajalta konservatoriossa suoritettu musiikin alkuopettajan opintolinjan tutkinto; sekä

8) säestäjältä virkaan tai toimeen soveltuva konservatoriossa suoritettu muusikon tai musiikkioppilaitoksen opettajan opintolinjan tutkinto, ylemmän palkkausluokan säestäjältä kuitenkin 2 kohdan mukainen kelpoisuus tai muusikon opintolinjan tutkinto ja konservatorion jatkotutkinto.

Kelpoisuuden 1 momentin 6 kohdassa tarkoitettuun virkaan tai toimeen tuottaa myös musiikin kandidaatin tutkinto, johon sisältyy tutkintoon kuuluvana tai erikseen suoritettuna ylin opettavan aineen solistisen koulutusohjelman solistinen ja pedagoginen ainepintosuoritus.

Muun kuin 1 momentissa mainitun opettajan kelpoisuusehdot vahvistaa opetusministeriö.

15 §

Opetusministeriö voi päätöksellään todeta kelpoiseksi opettajan virkaan tai toimeen henkilön, joka menestyksellisellä julkisella konsertti-, opetus- tai muulla toiminnallaan tai opinnoillaan on osoittanut saavuttaneensa virkaan tai toimeen vaadittavan taiteellisen, musiikkitieteellisen ja -pedagogisen pätevyuden ja jolla on riittävä suomen tai ruotsin kielen taito.

16 §

Tuntiopettajan kelpoisuusehdot ovat samat kuin päätoimisen opettajan. Tuntiopettajaksi voidaan ottaa myös sellainen henkilö, jolla on opetusaineessaan riittäväksi katsottavat tiedot ja taidot sekä kyky antaa opetusta.

5 luku

Valtionosuuden hakeminen ja myöntäminen

17 §

Hakemus oppilaitoksen oikeuttamisesta valtionosuuteen on osoitettava opetusministeriölle ja toimitettava kouluhallitukselle. Hakemukseen on liitettävä oppilaitoksen työohjelma sekä selvitykset oppilaitoksen arvioidusta oppilasmäärästä oppiaineittain, opettajakunnan määrästä ja kelpoisuuksista, toimintatiloista ja vuotuisista käyttökustannuksista sekä omistajan taloudellisesta asemasta.

18 §

Valtionosuutta saavista musiikkioppilaitoksista annetun lain (/) 10 §:ssä tarkoitettua rakennusavustusta haetaan kouluhallituksen antamien ohjeiden mukaan.

Kouluhallitus antaa ohjeet myös 1 momentissa mainitun lain 7 §:ssä tarkoitettua avustuksen hakemisesta.

19 §

Musiikkioppilaitoksen uudisrakennuksen tai rakennuslaajennuksen rakennusohjelmalle ja pääpiirustuksille on ennen rakennustyöhön ryhtymistä hankittava kouluhallituksen vahvistus. Sama koskee myös sellaista perusparannusta, jolla oleellisesti muutetaan rakennuksen tai huoneiston käyttötarkoitusta. Valmiin rakennuksen tai huoneiston käytötarkoitusta on saatava kouluhallituksen hyväksyminen.

20 §

Musiikkioppilaitosten valvonta kuuluu kouluhallitukselle. Oppilaitos on velvollinen toimittamaan kouluhallitukselle sen vaatimat kertomukset, tiedot ja selvitykset toiminnastaan ja valtionosuuden käytöstä sekä esittämään viranomaisen valtuuttamille tarkastajille tarvittavat asiakirjat.

6 luku

Erinäisiä säännöksiä

21 §

Opetusministeriö asettaa kolmevuotiskaudeksi kerrallaan musiikkioppilaitoslautakunnan toimimaan asiantuntijaelimenä musiikkioppilaitostointia ja opetusta koskevissa kysymyksissä. Opetusministeriö antaa ohjeet musiikkioppilaitoslautakunnan toiminnasta.

22 §

Valtionosuutta saavista musiikkioppilaitoksista annetun lain tai tämän asetuksen nojalla annettuun opetusministeriön ja kouluhallituksen muuta kuin valtionosuutta koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

23 §

Opetusministeriö antaa tarvittaessa tarkempia määräyksiä tämän asetuksen soveltamisesta.

7 luku

Voimaantulo

24 §

Tämä asetus tulee voimaan 1 päivänä elokuuta 1987. Musiikkioppilaitosten valtionavustuksesta 17 kesäkuuta 1977 annettua asetusta sovelletaan kuitenkin vuoden 1987 valtionosuuteen.

25 §

Rehtori, apulaisrehtori tai opettaja, joka on virassa tai toimessa tämän asetuksen voimaantullessa ja joka on täyttänyt aikaisemmin voimassa olleiden säännösten mukaiset kelpoisuusvaatimukset, on edelleen kelpoinen virkaansa tai toimeensa ja voi tämän asetuksen säännösten estämättä tulla nimitetyksi toiseen vastaavaan virkaan tai toimeen.

LIITE 2

MUSIIKKIOPPILAITOSTEN MENOPERUSTEINEN VALTIONAPU 1984
(ehdotuksen valtionosuusprosenttien mukaan)

	Konservatoriot		Muut musiikkioppilaitokset		Valtionosuus yhteensä
	menot	valtionosuus 55 %	menot	valtionosuus 45 %	
Rehtorien palkat	1 638 358	901 097	3 842 185	1 728 983	2 630 080
Opettajien palkat	23 831 881	13 107 534	42 667 985	19 200 593	32 308 127
Toimistohenkilökunnan palkat	1 848 489	1 016 669	3 117 450	1 402 852	2 419 521
Kiinteistöhenkilökunnan palkat	1 131 943	622 469	1 582 624	712 181	1 334 650
Sosiaaliturva/hallinto	247 136	135 925	562 384	253 073	388 998
Sosiaaliturva/opettajat	1 575 003	866 252	3 583 819	1 612 719	2 478 971
Sosiaaliturva/kiinteistöhoito	77 215	42 468	132 277	59 525	101 993
Eläkevakuutus/hallinto	51 561	28 359	321 464	144 659	173 018
Eläkevakuutus/opettajat	460 102	253 056	1 566 379	704 871	957 927
Eläkevakuutus/kiinteistöhoito	9 359	5 147	74 974	33 738	38 885
Matkakorvaukset	717 464	394 605	703 368	316 516	711 121
Vuokra-arvo	416 046	228 825	217 793	98 007	326 832
Kunnalta vuokrattavat tilat ..	383 934	211 164	764 828	344 173	555 337
Kunnossapito	94 044	51 724	109 595	49 318	101 042
Vesi	53 997	29 698	20 971	9 437	39 135
Sähkö	117 488	64 618	268 747	120 936	185 554
Lämmitys	204 927	112 710	329 370	148 217	260 927
Yksityisiltä vuokratavat tilat ..	1 023 270	562 799	510 834	229 875	792 674
Kestokäyttöinen kalusto	807 433	444 088	2 499 190	1 124 636	1 568 724
Toimistotarvikkeet	61 459	33 802	204 100	91 845	125 647
Kertapoistoinen kalusto	54 599	30 029	127 287	57 279	87 308
Kirjasto	121 818	67 000	238 706	107 418	174 418
Siivoustarvikkeet	116 564	64 110	134 623	60 580	124 690
Ilmoitukset ja painatukset ...	152 701	83 986	376 974	169 638	253 624
Posti- ja puhelin	164 915	90 703	424 176	190 879	281 582
Kaluston kunnossapito	219 801	120 891	398 991	179 546	300 437
Irtaimistovakuutukset	42 801	23 541	79 593	35 817	59 358
Kaluston vuokrat	11 545	6 350	25 117	11 303	17 653
Muut palvelukset	84 656	46 561	852 322	383 545	430 106
Yhteensä	35 720 509	19 646 180	65 738 128	29 582 159	49 228 339

